

ehollandse eluchten

Bijeenkomst II nieuwe meetperiode
Zaanstad 28 November 2022

Inhoud

- Welkom en programma
- Nieuwe sensoren en methoden Hollandse Luchten
- GGD Amsterdam: Palmesbuisjes & Sensirion SPS30
- Terugkoppeling van de meetvragen (RIVM)

- Pauze met koffie en thee

- Ruimte voor nieuwe meetvragen
- Samen eerste sensoren verdelen
- Vervolg bespreken

Hollandse Luchten is een project over **burgerwetenschap** en het meten van de leefomgeving met sensortechnologie.

Het doel van Hollandse Luchten is...

...om met behulp van burgerwetenschap een context te creëren waarin bewoners, overheden, experts en bedrijfsleven **samen kennis opbouwen, dialoog voeren** en **handelingsperspectieven verbeteren** voor een gezonde fysieke leefomgeving.

Tegelijkertijd is het een
onderzoeksproject, hoe
kunnen we dit doel
mogelijk maken?

Meer informatie over Hollandse Luchten?

Vorige keer hebben we meetvragen opgesteld --> zie het verslag op

<https://hollandse-luchten.org/verslag-startbijeenkomst-i-meetvragen-in-zaanstad/>

Nieuwe meettechnieken Hollandse Luchten

Nieuwe meettechnieken

SODAQ AIR

Both the AIR and the data it collects are open source. This gives everyone, everywhere access to the complete schematics of the device, and a global database of air quality measurements.

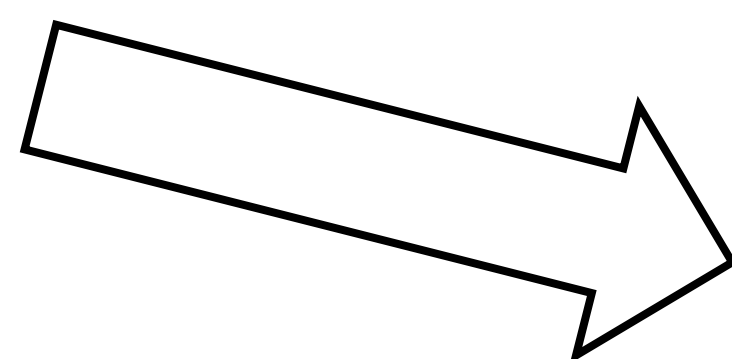
- Fijnstofsensor
- Meet elke 5 minuten PM 2.5
- Meet luchtvochtigheid en temperatuur
- Wordt door de leden beheerd
- Wij bepalen de locaties samen

Wel

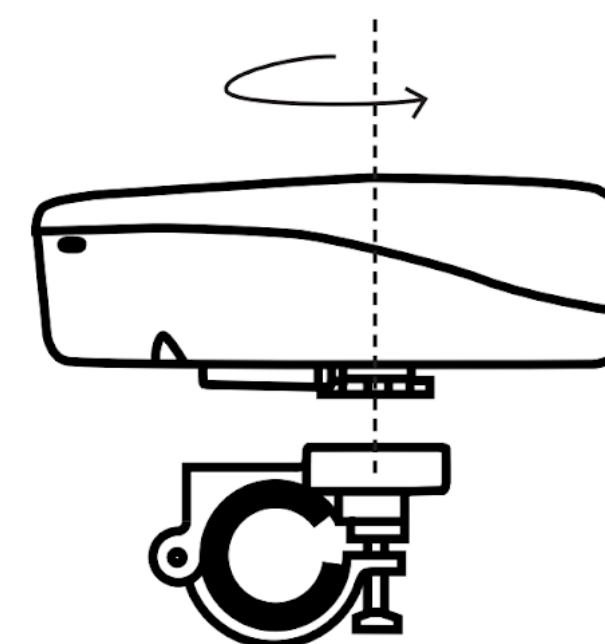
- Buiten ophangen tot op 7 m hoogte.
- Onder een afdakje of beschermd tegen de regen.
- Constant aan de stroom gekoppeld in een stopcontact (220V) binnen.
- Sensor moet op de mount bevestigd worden.

Niet

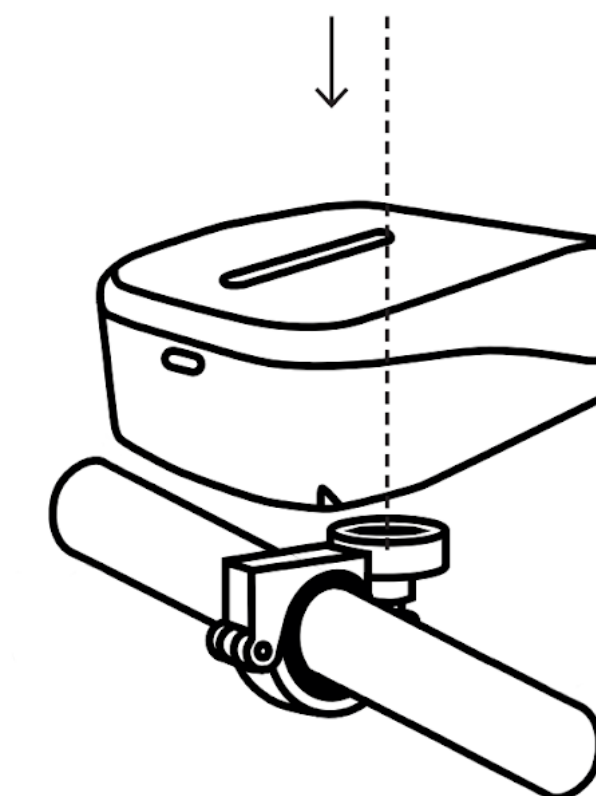
- Binnen ophangen.
- Blootgesteld aan regen.
- Verticaal ophangen.
- In de buurt van eventueel verstorende factoren (zoals BBQs, ventilatiekokers, o.a. ontluchtingskanalen).

4.

5.

Maar!

Technische complicaties: de USB-aansluiting moet beschermd zijn tegen directe regen, anders bestaat er kans op kortsluiting.

We hebben reserve-sensoren om snel te kunnen omwisselen, mocht een sensor kapot gaan.

We vragen om jullie begrip en medewerking bij het plaatsen van de sensoren. Bedachte oplossingen:

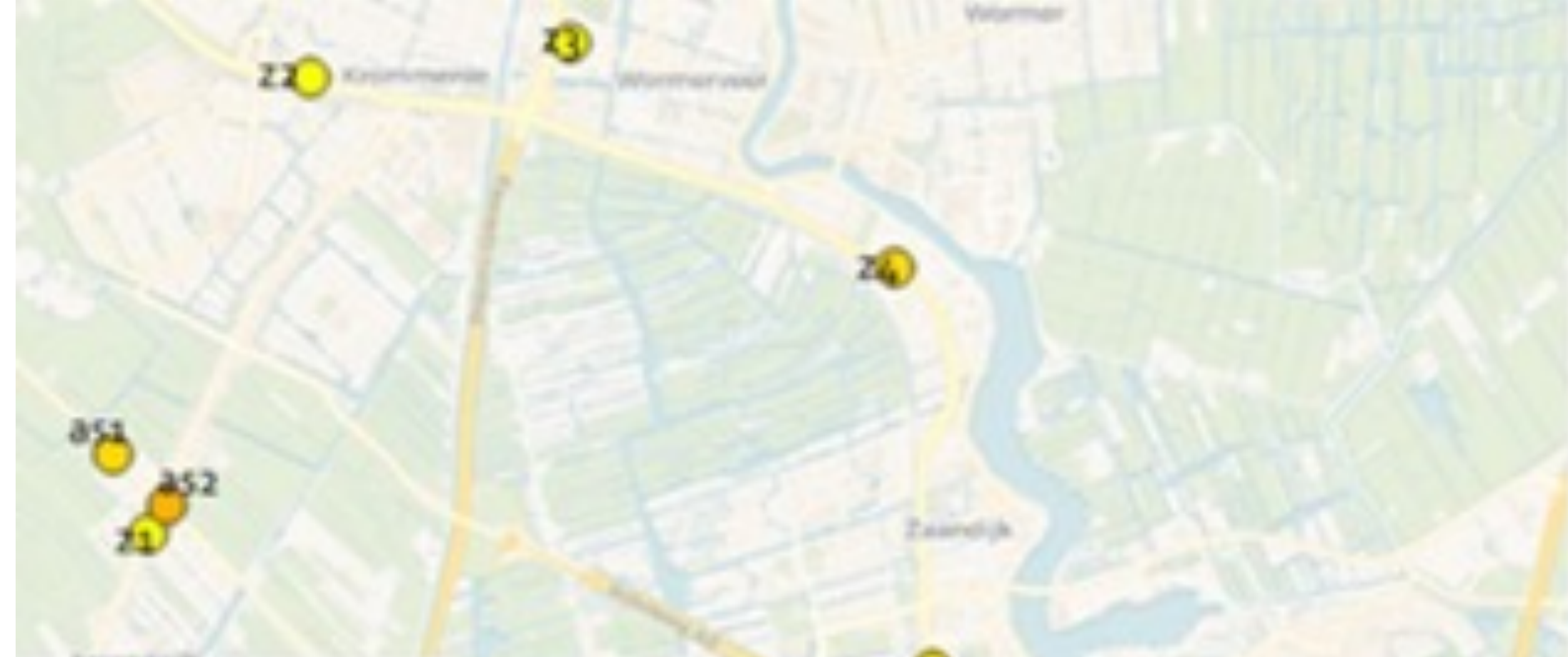

- Meet
Stikstofdioxide
(NO₂)
- Wordt elke vier
weken vervangen
door GGD
Amsterdam
- Bestaand netwerk

HOE WERKEN DE MEETBUISJES?

IN HET LABO

De meetstof

Het meetbuisje

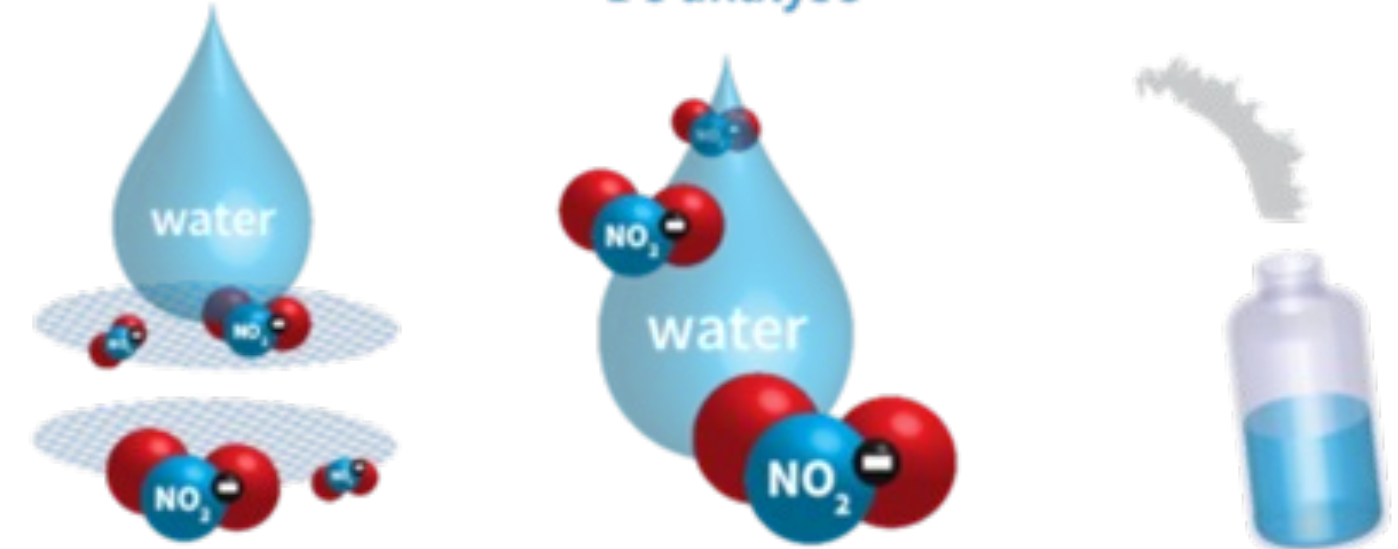
We bewaren de buisjes zoveel mogelijk op een donkere, koele plek wanneer ze niet aan het meten zijn, vóór en na de meting.

HET METEN

TERUG IN HET LABO

De analyse

HET RESULTAAT

De hoeveelheid nitriet op het gaasje laat toe de gemiddelde concentratie van stikstofdioxide in de lucht gedurende de meetperiode op het meetpunt te berekenen, uitgedrukt in

$\mu\text{g}/\text{m}^3$

Partners

Meetgroep
Zaanstad:

Koog a/d Zaan

Kogerveld

Saense
Onderwonenden
Schiphol

Presentatie GGD Amsterdam

Opgehaalde meetvragen

Brononderzoek: windrichting & uitstoot

- Bijv. fijnstofverspreiding bij een specifieke windrichting
- Als je een bron vermoedt, dan moet je om die bron heen aan alle kanten een sensor hangen (binnen +/- 100 meter afstand).
- Na een tijdje kan je meten of er bij verschillende windrichtingen meer fijnstof uit die bron komt.
- Evt aanvullen met observaties: bijv. deuren van de smelterijen staan open.

Geuroverlast & gezondheidsbeleving

- Bijv. ik wil uitstoot meten, omdat er bij een bepaalde windrichting telkens geuroverlast is.
- Brononderzoek & bijhouden geurdagboek: evt. in samenwerking met de meetgroep: als er erge geuroverlast is – kijk op de kaart, zijn de waarden hoger dan normaal? Noteer dit & bespreek.
- Gezondheidsbeleving in de wijk: na een jaar de luchtkwaliteitsmetingen vergelijken met de (officiële) data uit andere wijken & rapportages GGD

Verkeer & scheepvaart: NO₂ meten

- Bijv. wat is de invloed van verkeer op de luchtkwaliteit in Krommenie/scheepvaart over de Zaan/vrachtverkeer van de fabrieken?
- Verkeer is het makkelijkst te meten in NO₂ – Palmesbuisjes hangen al rondom het wegennet & langs de Zaan. Belangrijk: meet aan beide kanten!
- Wel krijg je alleen maandgemiddelden. Je kan ook data uit verkeerstellingen halen, of zelf tellen.

Vliegverkeer

- Bijv. wat is de invloed van vliegverkeer op de luchtkwaliteit in Zaanstad?
- Een meetpunt ophangen onder de aanvliegroutes en vergelijken met vluchtdata.
- Verwachting RIVM: niet te meten, omdat fijnstof zo snel verspreidt. Wel: aan de grond bij Schiphol meetbaar -> rapport.

Pauze: koffie thee en koek

Ben je nog niet eerder geweest? Wil je alsjeblieft de vragenlijst invullen voor we beginnen?

form.typeform.com/to/J45fn6oa

Lukt het niet helemaal? We helpen je graag om het in te vullen!

Thema-tafels

- **Geuroverlast, gezondheidsbeleving & luchtkwaliteit?**
- **Scheepvaart, vliegtuigen & wegen meten?**
- **Wat is de bron in combinatie met de windrichting?**

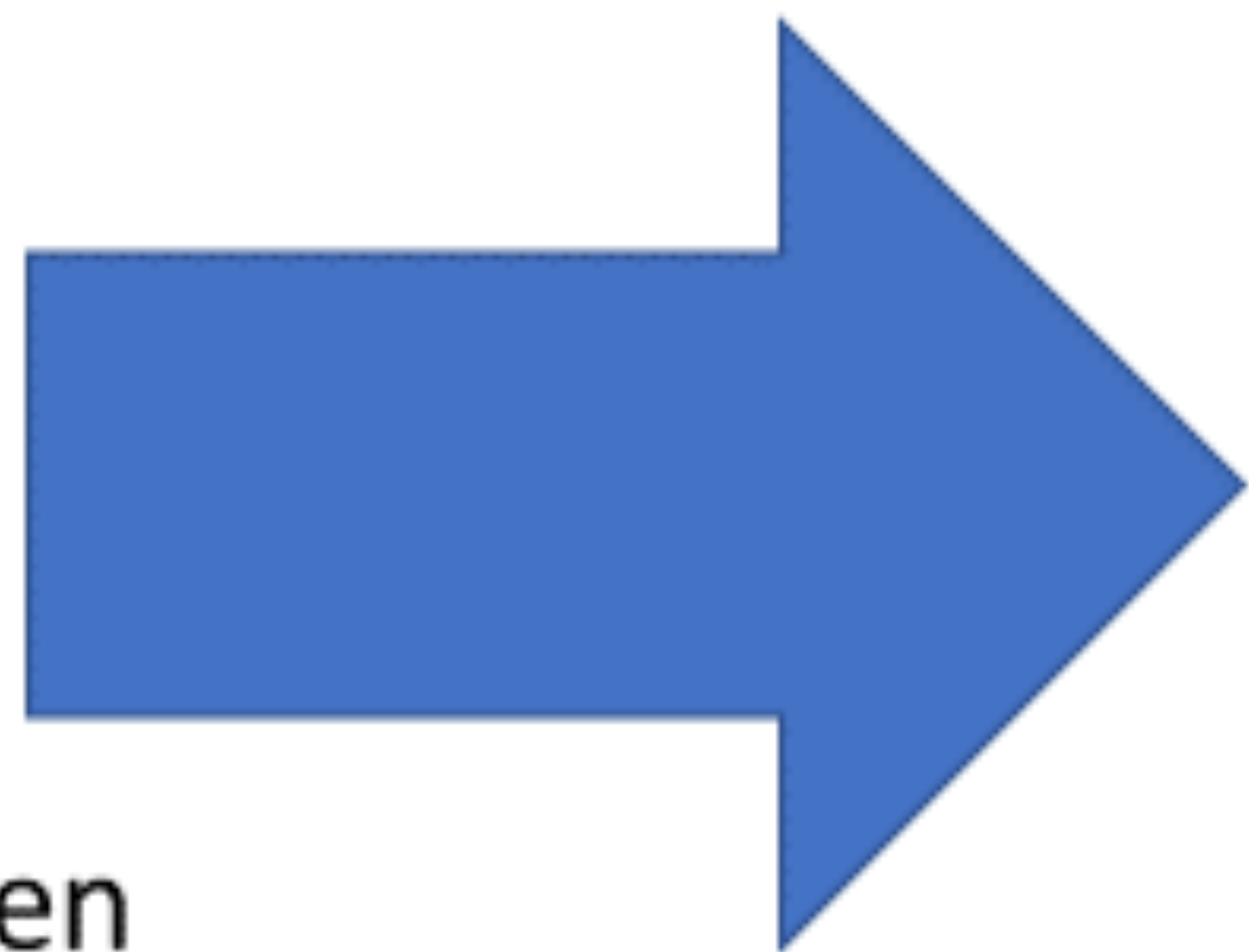
Houd in gedachten

- Wat wil je met de uitkomsten doen?
- Waarom wil je meten?

Smart methode

- Specifiek
- Meetbaar
- Acceptabel
- Realistisch
- Tijdgebonden

- Maak het specifiek me:
  - Wat
  - Wie
  - Waar
  - Wanneer
  - Waarom
- Meetbaar door:
  - Hoeveel
  - Hoe meet je dat
  - Wat is het eindresultaat
- Acceptabel:
  - Sta je er achter
  - Is het logisch
- Realistisch
  - Hebben we genoeg kennis
  - Is het te makkelijk of te moeilijk
- Tijdgebonden:
  - Wanneer

**De meetvraag is het
belangrijkste.**

**De meetvraag bepaalt de
locaties van de sensoren.**

Waar hangen we de sensoren om de vragen het best te beantwoorden?

15 sensoren voor mensen die:

- Meteen aan de slag kunnen.
- Een geschikte plek hebben.
- Hun bevindingen willen delen.
- Een goede meetvraag hebben.

Samen meetplan opstellen

Stap 1: Straks ga je aan de tafel met jouw thema zitten. Vind het blaadje met jouw vraag en de tips.

Stap 2: Kies geschikte locaties voor de sensoren.
Waar kunnen we relevante data verzamelen?

Stap 3: Schrijf op post-its waarom juist daar een sensor moet komen.

Meetplan opstellen

- Stap 4: bespreek plenair de verschillende sensorlocaties en kom tot overeenstemming.

Meetplan opstellen

- **Stap 5:** voor elke locatie wordt een sensor meetplan kaartje ingevuld en ingeruild voor een sensor.
- **Stap 6:** Verdelen en uitdelen SODAQ Airs, administratie van de sensoren.
- Administratie van de Palmesbuisjes.

Meetplan: sensorbeheer

Meetvraag: _____
_____
_____

Sensornummer: _____

Wie beheert de sensor: _____
_____

Locatie sensor: _____
_____
_____

Houd de sensor stationair!
De Hollandse Luchten kaart
laat maar een locatie zien.

Vervolg

We gaan een jaar meten

Over drie maanden (in februari) organiseren we een data analyse sessie

Over twaalf maanden (eind 2023) organiseren we een afsluitende reflectie & data analyse.

Daartussenin: wat willen jullie weten, meten en organiseren?

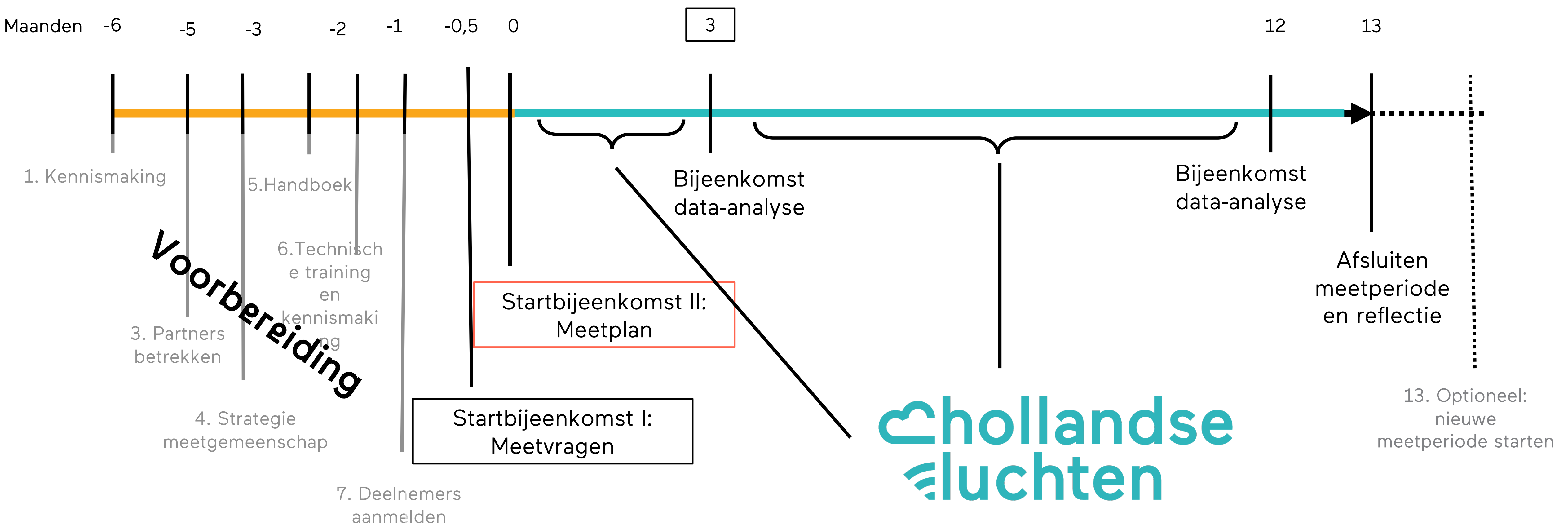

Globale tijdlijn

Vorbereidingsfase

Lancering

Meetperiode

Vraaggestuurd: hier faciliteren wij bijeenkomsten die de leden willen houden

**Word lid van Hollandse Luchten:
hollandse-luchten.org/aanmelden**

**Vragen? Mail naar
support@hollandse-luchten.org**

ehollandse eluchten

Bijeenkomst II nieuwe meetperiode
Zaanstad 28 November 2022

